

Пожалуй, самой большой, порой непреодолимой сложностью для наших бывших соотечественников становится так называемый немецкий менталитет. Кто-то страдает от холодности и безразличия коренных жителей Германии. Многие опасаются возможности проявления в стране фашистских настроений.(1)

Из приведенного примера можно определить некоторые черты русского менталитета: отзывчивость, терпимость. Толерантное отношение к «иноплеменникам, другим нациям и народам» не допускает холодности и безразличия к ним. [5:55]

Здесь стоит остановиться на речевых стратегиях, которые можно назвать семантическими. Так, в качестве приема усиления или смягчения используются кванторы:

Для русского человека фактор крови никогда не был решающим. (2)

Никакой русский за эти деньги работать не будет. (5)

Умные люди на Руси никогда, слава богу, не переводились. (9)

Мне часто заявляют за границей: «Ты слишком русская». (6)

Автор «апеллирует прежде всего к эмоциям объекта речевого воздействия, стремясь тем самым привести его в нужное для целей говорящего психологическое состояние.» [3:38]

Зачастую за выбором лексики кроится имплицитная оценка эмоции, реакции на «чужих».

Падает уровень обучения. Русскому языку учат «с восточным акцентом». Среди родителей нарастают недовольство и страх. (2)

Зачастую эта оценка носит риторический характер, поскольку способствует более ясному пониманию. Контроль над индивидуальной речью порождает предположение, что некоторая формулировка либо референциально «ложна», либо может привести к нежелательной интерпретации оценки читателем глубинных импликаций или ассоциаций. Такой ход обычно является частью стратегии общей семантической адекватности или стратегии положительной самопрезентации. [4:167]

Вопрос не в расизме, а в естественном стремлении россиян (и не только русских) защитить тот образ жизни, уровень культуры и демократии, который мы выстрадали ценой огромных жертв и лишений. (2)

Для этой же цели используются вопросительные предложения. В этом случае автор не указывает на наличие у него пресуппозиций, касающихся истинности или ложности выраженной пропозиции. Известно, что предложение, чьей характерной функцией является формулировка вопроса, может быть использовано для выражения сомнения без намерения побудить адресата разрешить это сомнение [4:198]. Воздействуя таким образом, автор оставляет за читателем право выбора решения проблемы. В то же время, возможно неосознанно, он рассчитывает поддержку читателя. И в этот момент может предложить свой вариант решения проблемы, рассчитывая только на положительный ответ.

В России уже более 12 млн. мигрантов. В этом мы уступаем только США, где мигрантов в три раза больше. Как быть? Смириться с неизбежностью? Или пора заколачивать двери, а нужных «гостей» пускать через форточку? Единого мнения нет. (2)

В настоящей статье мы описали некоторые стратегии и тактики, используемые авторами при создании этнически чужого образа на страницах российской прессы. Мы ни в коей мере не претендуем на отражение полной картины. Однако из данного анализа можно утверждать, что стратегии журналистов ориентированы на имеющуюся у читателя модель, поскольку тема чужого этноса имеет долгую историю и широко освещалась в прессе во все времена. Эта модель основана на предубеждениях по поводу этностереотипов. Мы пытались показать, как авторы, претендуя на положительный образ, лишенный этнических предрассудков, пытаются соответствовать сложившемуся у читателя стереотипу и попыткой быть толерантным, как того требует этика.

Источники

1. Чужая родина //Российская газета. – № 116, 2 июня 2006.
2. Мигранты: быть или не быть? //«АиФ». – 2006. – № 15.
3. Жизнь пролетела, как метеор //Труд, 29 марта 2006.
4. Далай-лама Тибета Тенцин Гьятцо: «Я лично видел случаи переселения душ» //«АиФ». – 2003. – № 14.
5. Ломоносов ошибся: Сибирью прирастает Китай // КП, 12 апреля, 2006.
6. Анна Нетребко. Голос – моё выражение патриотизма //«АиФ». – 2006. – № 5.
7. Дзен каждый день //«МК» в Омске, 14-21 июня 2006.
8. Желать – значит любить // «МК» в Омске, 21-28 июня 2006.
9. Алла Демидова. И отчего мы так терпеливы? //АиФ. – 2006. – № 4.

Литература

1. Бауман З. Мыслить социологически: Учеб. пособие / Пер. с англ. под ред. А. Ф. Филиппова; Ин-т "Открытое о-во". – М.: Аспект-Пресс, 1996. – 255 с.
2. Ван Дейк Т. А. Язык. Познание. Коммуникация. Пер. с англ. / Сост. В. В. Петрова; под ред. В. И. Герасимова. – М.: Прогресс, 1989. – 312 с.
3. Иссерс О. С. Коммуникативные стратегии и тактики русской речи: Монография. – Омск. Гос. ун-т, 1999
4. Лайонз Дж. Лингвистическая семантика: Введение / Пер. с английского В. В. Морозова и И. Б. Шатуновского; -М.: Языки славянской культуры, 2003. – 400 с.
5. Философские и лингвокультурологические проблемы толерантности: Коллективная моногр. \ Отв. ред. Н. А. Купина и М. Б. Хомяков. – Екатеринбург: Изд-во Урал. Ун-та, 2003. – 550 с.

Рогальська І. І.

КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ АНАЛІЗ ФЛОРОНОМЕНУ САД

У лінгвістиці останніх десятиліть великої актуальності набув концептуальний аналіз, що виступає методом когнітивної семантики, представленої семасіологією (вивчає способи відбиття ментальних одиниць свідомості в семантиці одиниць мови й мовлення) та ономасіологією (її предметом є когнітивні структури позначення, називання) [3, с. 6-7]. Наша стаття являє собою спробу аналізу концепту *сад*, що є архетипом української картини світу (КС), її

метою є дослідження семантики, структури названого концепту, його ролі у свідомості українського народу та в мовній картині світу (МКС), з'ясування характерних змін у структурі концепту української МКС співвідносно з універсальною.

Картина світу окремого індивіда складається з трьох шарів: універсальної (загальної), ідіотнічної (національної) та індивідуальної КС [5, с. 42-45; 7, с. 16-17]. Цим КС відповідають універсальні (або загальнолюдські) концепти, наявні в усіх мовах світу, етноконцепти, що функціонують у межах національної КС, узуальні концепти, які є спільними для певної групи осіб, та ідіоконцепти, притаманні свідомості окремого індивіда [6, с. 12-13]. Полісимволічний концепт *сад* виступає складовим елементом християнської культури, пізніше він увійшов до ідіотнічних КС різних народів, де зазнав деяких змін, доосмислень, але ядро залишилось спільне. “Біблійний символ **саду**... є міфологізованим, асоційованим із рефлексією на предметний, буттєвий світ образом Раю” [12, с. 262], це символічне значення, доповнившись особливостями національного світосприйняття, увійшло до КС українського народу.

Концепт **сад** містить таке поняття: “Спеціально відведена значна площа землі, на якій вирощують плодови дерева, кущі тощо. // Присадибна ділянка, засаджена плодовими деревами, кущами, квітами тощо. // Дерева, кущі та ін., що ростуть на цих ділянках, площах” [8, с. 9]. Лексема **сад** походить від псл. *sađь*, що утворене від дієслова “садити, сидіти, сісти” [10, с. 544]. У поетичному дискурсі ХХ ст. може бути представлено пряме значення концепту **сад**: “Іде гроза дзвінка і кучерява **садам** замлілі руки цілувать” [Костенко].

Флористичні концепти часто виступають атрибутами зображення зміни пір року і при цьому можуть уособлювати осінь чи весну, набуваючи символічного забарвлення: “Старіє **сад**... І ремствувать – пусте. Усе своє – до листячка – прожив. Ще вчора мав він небо золоте, а нині – в ноги килимом – зложив” [Жиленко]. Виступаючи складовою концепту **осінь**, концепт **сад** може збагачуватись семами ‘сум’ і ‘втрата’, що є ключовими для **осені**. Розквітлі сади уособлюють весну, виступають символом пробудження: “І солов’ї, пташині менестрелі, всю ніч доводять яблуні до сліз. Цвіте весна **садами** молодими” [Костенко]. Рідко **сад** уособлює літо та зиму в поетичному дискурсі ХХ ст.: “Не зволікай – приїдь, приїди! Як ми, не вічні, цвітуть коралові **сади, сади** у січні” [Базилевський].

Найчастотнішими означеннями **саду** є **вишневий** та **яблуневий**, вони виступають конкретизаторами локусу, вказують на розташування в Україні, де здавна шанували вишню і яблуню: “Вийшла, вийшла дівчинонька В **сад вишневий** воду брать, А за нею козаченько Веде коня напувать” [Нар. тв.]; “Небо зритими хмарами зрито, наче небо розрила орда, і тумани течуть, як іприти, на село в **яблуневих садах**” [Гуцало]. У МКС сучасних поетів актуалізуються інші рослини, що зараз можна зустріти в садах України: „Цвіте калина при долині, А у **саду** – **бузок** цвіте“ [Дзюба].

Одним з компонентів асоціативного поля **саду** здавна виступали птахи, а в українській ментальності провідне місце посідали соловей і зозуля. Соловей ще у фольклорі був традиційним атрибутом **саду**: “Ой що у **саду** соловейко тьох да тьох. Гей, любилися-кохалися ми й удвох” [Нар. тв.]. У сучасній МКС українців наявність у **саду** солов’я та зозулі сприймається як норма, це позитивна ознака **саду**: “Посоловів од співу **сад** од солов’їв і од надсад” [Стус]; “Спустили **сади**. Ні звуку. Лиш зрідка зозулька кольне” [Жиленко].

Концепт **сад**, наявний в християнській культурі, актуальний не тільки для носіїв української ментальності, у давніх традиціях **сад** був образом ідеального світу, ладу, гармонії [9, с. 319]. Образ ідеального світу репрезентується і в сучасній українській поетичній МКС, відбиваючи відповідну ділянку національної свідомості: “Ви вранці хочете **саду**, якогось душевного миру” [Костенко]; “У закутку душі хай буде трохи **сад**” [Костенко].

У МКС українського народу **сад** без додаткових означень може уособлювати світ: “Як дерево, що не приносить плоду, Лиш кидає на **сад** родючий тїнь, Возноситься над ним у височїнь, З його землі висмоктуючи воду, Так ти живеш” [Павличко]. Може символізувати життя людини: “Життя – наче **сад**, ми усі – з яблуневого **саду**, цей **сад** яблуневий удруге нам не засадить, і кожен із нас сонцем-яблуком з яблуні пада, і кожен в польоті, мов яблуко-сонце горить” [Гуцало]; “Індустріальний подих п’ятирічки до нас у **сад** тоді ще не проник” [Костенко].

Постійними епітетами **саду** як символу життя є такі антиномії: з одного боку, це квітучий, рясний, плодоносний, світлий, радісний – постійні означення розквіту, буяння, природної і духовної перспектив, з іншого боку, **сад** може виявитись пустинним, темним, похмурим, неплідним, чорним – атрибуція занепаду, руйнації, безперспективності, вмирання [12, с. 270]. У кінці ХХ ст. в українській картині світу надзвичайно актуалізувалась друга група означень: спотворення життєвих цінностей призводить до культурного й морального занепаду, життя-сад стає диким, темним, безплідним, вироджується, вмирає: “В **саду**, зрошенім кров’ю, Де брата вбиває брат, Не росте виноград” [Гордасевич]; “Вже “Машина часу” воронячя у **сад** накликає І в безлисий сей **сад** воронячя збирається зграями” [Кісь] – а ворон, як відомо, провісник біди, смерті.

Сад – один із штучних фітоценозів, що давно з’явився в українській культурі, він втілює такий архетип ментальності, як індивідуалізм [1, с. 209]. Сади росли біля хат і належали певним господарям, на відміну від степу, лісу. Ця особливість відбилась при формуванні концепту **сад** на його структурі. **Сад** може локалізуватись біля хати: “Знов листа мені прислала мати, Невеличкий лист – на кілька слів. Пише рідна, що навколо хати Наш **садок** вишневий забілів” [Симоненко]. Часто означеннями виступають присвійні займенники **мій**, **наш**, що свідчить про індивідуалізм: “Милуюсь обрисами хмарок. Плекаю мій маленький **сад**” [Костенко]; “Розростеться **садок** наш, мамо, буде більше яблук, ніж листя” [Суховерхий]. Свій **сад** протиставляється чужому, що може уособлювати чужину або вказувати на багатство, щастя сусідів, прагнення ж до порівнянь є типовими для українського національного характеру. “Квітgli вишні в чужому **саду**. Ох, і квітgli ж – і рясно, і п’ярко! А мені неминучу біду віщувала весела циганка. Не хотіла сказать, що помру, – інші ж біди лишились позаду, – що з собою туди заберу білі вишні не нашого **саду**” [Шатилев].

Завдяки любові українців до рослин, хліборобства, обробки землі, а також завдяки сприятливим кліматичним умовам сади на Україні ростуть всюди, вони виділяють міста й села України з-поміж міст та сел інших держав. Але найчастіше **сад** виступає символом Батьківщини, уособлює рідний край: “Душі відступництво посмертне – лишити дім, і **сад**, і край – незрозуміле і нестерпне. Де тихша тиша? Світліший рай?” [Жиленко]; “Виходжу в **сад**, він чорний і худий, йому вже ані яблучко не сниться... В цьому **саду** я виросла, і він мене впізнав, хоч довго придивлявся”

[Костенко]. Для символічного значення “Батьківщина” характерна наявність семи ‘руйнування, спустошення’, що найбільше хвилювало українців у всі часи. Коли ця сема виходить на перший план, **сад** зображується зів’ялим, у бур’янах або й зовсім знищеним: “Мальви геть заросли і Зів’янула м’ята, А в **садочку** вишневим росте лобода” [Гаранін]; “Ходить і днесь по лужку золотім, та повернутись не може додому. **Саду** немає, зруйновано дім, подихом смерті віє з пролому” [Базилевський].

Наслідком цвітіння добре доглянутого саду буде хороший урожай, що вказуватиме на достаток, заможність. Працьовиті українці прагнули виростити свій плодоносний сад і мати присмну винагороду за працю. “У нашому **саду** була розкішна флора, – жоржини й кропива, любисток і ревеня. ...Була в тому **саду** смородина й порічки. Малина розрослась, як дикий чагарник” [Костенко]. Але основною ознакою багатства садового урожаю завжди були яблука: “А в **саду** – Високі трави... Пахнуть яблука Вітрами, Пахнуть яблука дощами” [Поліщук]. Символом багатства саду в міжнародних традиціях виступав виноград: “Хай вічно буде **сад**, і в нім криниця, і виноградне гроно золоте” [Гордасевич] – це побажання достатку в житті.

Якщо в психології, в науковій КС, **сад** символізує свідомість людини, оброблену ділянку, якій протиставляється пустеля несвідомого [9, с. 320; 2, с. 436], то в українській художній КС цей символ дещо спрощується – людина порівнюється з **садом** з допомогою прийому паралелізму: “Так думки печаль прополоскала, що, як **сад** під зливою, живу” [Костенко]; “Золотіє над осінь яблуневий **сад**. Блажен, хто тратити уміє, коли заходить час утраг” [Стус].

Якщо порівняти тривалість життя людей і рослин, то дерева виявляться значно довголітнішими, за час їх росту встигає змінитись кілька людських поколінь. Через цю особливість дерева почали вважатись свідками давнини, сад зберігає пам’ять про колишні події: “**Сади**, омиті музикою згадок, ковтають пил міжселищних доріг” [Костенко]. Оскільки провідним символічним значенням **саду** виступає гармонія, спокій, лад, то при додаванні значення “давнина” і семи ‘втрата’ може утворитись такий символ, як втрата колишнього щастя, життєвого миру: “Ну, космос, ну, комп’ютер, нуклеїни. А ті казки, те слово, ті **сади**” [Костенко]; “Прожито мало. Більше пережито. ...Цвілі **сади** у саяві пелюсток” [Осадчий].

Однією з найчастотніших функцій саду у фольклорі було місце зустрічі: “Кінчай, милий, косовицю Та приходить в **сад** на травицю. Ми рядочком посідаєм, Веселенько заспіваєм” [Нар. тв.]. У сучасній МКС **сад** досить рідко стає місцем зустрічі, зменшилась актуальність саду в житті людей, більшість населення живе в містах, де садів немає, є парки, сквери; урбанізаційні процеси відбилися на формуванні свідомості. “Буду тебе ждати там, де вишня біла Виглядає з **саду** тихо і несміло” [Симоненко].

Позитивне ставлення українського народу до саду виражається не тільки в наявності значної кількості символічних та образних значень і в частотності використання концепту в МКС, але й на морфемному рівні. “Характерною рисою дериваційної системи української мови є наявність у ній великої кількості спеціальних афіксів, з допомогою яких можна експресивно передавати найтонші відтінки почуттів, переживань і оцінок” [11, с.15]. Позитивна емоційна оцінність передається додаванням до кореня сад- меліоративних суфіксів -ок- та -очок-, які майже ніколи не свідчать про малі розміри саду, а завжди передають позитивне ставлення: “І вишні по **садках** стояли з рушниками, чекали на сватів, які давно не йшли” [Гуцало]; “А там як буде, так і буде, – Перед **садочком** я боржник” [Палієнко].

У структурі концепту **сад** міститься кілька лексикалізованих словосполучень. “**Ботанічний сад** – науковий і культурно-освітній заклад, у якому вивчають і демонструють різні рослини” [8, с. 9]. **Літнім садом** називається сад у Петербурзі, але українські поети пов’язують його з долею Г. Шевченка: “У школах діти вчили про Тараса, про вашу зустріч в **Літньому саду**” [Костенко]. З християнської культури українська КС увібрала “концептуальний конструктив християнського світогляду – протиставлення Саду Едемського – Саду Гетсиманському” [12, с.262]. Едемський, небесний сад – це рай: “В **едемські** поспіши **сади**, де ангелів сліди” [Базилевський]. **Гетсиманський сад** свідомістю християн сприймається як місце зради: “Вже в **Гетсиманський сад** нема потреби вести, – Допнятись підлим поцілунком нагород... Тепер лиш мусить “вовремя” донести – ВОТ!” [Кісь].

Концепт **сад** виступав акцентованим символом у МКС таких українських поетів, як Г. С. Сковорода, що назвав збірку своїх віршів “Садом божественних пісень”, та Т. Г. Шевченка, після написання знакового вірша якого ідіоетнічна українська МКС збагатилась словосполученням **садок вишневий**, що посів своє місце у структурі концепту **сад**. У поетичному дискурсі ХХ ст. трапляється як пряме посилання на першоджерело: “І в казематі, де надії гинуть, Війне ледь-ледь уранці вітерець, – Як наче там, удома, поза тином **Садок вишневий** в слові зацвіте” [Палієнко], – так і ремінісценції й інтертекстуальні зв’язки: “Минає день, минає день, минає день! Аде ж мій **сад божественних пісень?**” [Костенко]. Тут концепт **сад** використаний у тому ж символічному значенні, в якому він виступив у Г. Сковороди, наблизений до символу “рай”. У Шевченковій КС “сад як уособлення ідеального, мрії про щастя, Україну, найвищу благодать на землі, місце любові та спочинку постійно синонімізуються, як і в біблійному тексті, з раєм, гаєм, домом, світом Божим, волею” [12, с. 290].

Ліна Костенко називає свою збірку “Сад нетанучих скульптур”, у межах поеми це словосполучення позначає історично реальний Сад Скульптур у Флоренції: “О, пригадай Флоренцію – ті храми, **сади** Сан-Марко виноградний мур, де наш синьйор Лоренцо Незрівняний для нас відкрив славетний **Сад Скульптур!**” [Костенко]. Назва всієї збірки – поетичне, образне позначення сукупності віршів та поем, метафорично поійменованої садом. Вірші зіставляються зі скульптурами, які, сподівається автор, не розтануть у часі; у розповіді про нетанучі скульптури закладена ідея про тлінне й нетлінне в мистецтві [4, с.13-14], моделлю ж назви стала назва збірки Г.С.Сковороди.

Концепт **сад**, надзвичайно актуальний у свідомості українського народу в минулі часи й тепер, не є лише ідіоетнічним концептом, він наявний у картинах світу всіх християн, при цьому ядро основних значень майже повністю зберігається в різних національних КС. Але концепт **сад** все-таки не можна назвати універсальним концептом, представленим у культурах всього людства. В українській МКС зустрічаються значення, які репрезентують поняття **сад**, різні образи й символи, що є складовими концепту. Широкий асоціативний простір сприяв появі значної кількості символічних значень, серед яких є загальнохристиянські (рай, світ, лад, життя, гармонія) та українські ідіоетнічні (Україна, батьківщина як свій дім). Позитивне ставлення народу відбилось у

широкому функціонуванні концепту, в появі численних позитивно забарвлених символів, а також на дериваційному рівні в наявності меліоративних суфіксів.

У когнітивній лінгвістиці зараз актуальним виступає дослідження ментальних особливостей різних народів, з'ясовується структура концептуальних та мовних КС, процеси їх формування. Наша стаття, виконана в семасіологічному напрямку, містить спробу вивчення однієї з численних ділянок української МКС, що може допомогти при формуванні моделі цілісної КС українського народу.

Джерела та література

1. Донченко О. А., Романченко Ю. В. Архетипи соціального життя і політика (Глибинні регулятиви психополітичного повсякдення). – К.: Либідь, 2001. – 336 с.
2. Энциклопедия символов, знаков, эмблем / Под ред. В. Андреевой, В. Куклева, А. Ровнера. – М.: Локид, Миф, 2000. – 576 с.
3. Жаботинская С. А. Когнитивная лингвистика: ракурсы анализа языковой картины мира // Актуальные проблемы менталінгвістики: Наук. зб. – К.: Брама, 1999. – С. 3-8.
4. Карпенко Ю. О. Про назви творів Ліни Костенко // Культура слова. Республіканський міжвідомчий збірник. – К.: Наук. думка, 1991. – Вип. 41. – С. 13-22.
5. Новикова Н. С., Черемисина Н. В. Многомирие в реалии и общая типология языковых картин мира // Филологические науки. – 2000. – №1. – С. 40-49.
6. Селиванова Е. А. Принципы концептуального анализа // Актуальные проблемы менталінгвістики: Наук. зб. – К.: Брама, 1999. – С. 11-14.
7. Семенець О. О. Картина світу письменника як чинник формування ідіостилю // Вісник Черкаського університету. Серія “Філологічні науки”. – Черкаси: ЧДУ, 2001. – Вип. 24. – С. 15-20.
8. Словник української мови в 11 т. / За ред. І. К. Білодіда. – К.: Наук. думка, 1978. – Т.9.
9. Тресиддер Д. Словарь символов. – М.: ФАИР-ПРЕСС, 2001. – 448 с.
10. Фасмер М. Этимологический словарь русского языка. В 4 т. – М.: Прогресс, 1987. – Т.3.
11. Чабаненко В. А. Основы мовой экспресії. – К.: Вища школа, 1984. – 168 с.
12. Шевченко Л. І. Інтелектуальна еволюція української літературної мови: теорія аналізу. – К.: Київс. ун., 2001. – 478 с.

Рубанюк Э. В.

ЦВЕТ КАК ЛИНГВИСТИЧЕСКИЙ ЗНАК

Цвет окружал человека и воздействовал на него с незапамятных времен, так как он является одним из важнейших признаков, которым обладают практически все объекты окружающей нас действительности [9, с. 112], именно поэтому его применение и, соответственно, его обозначения имеют место во всех культурах и языках. Р. Грегори высказывает по этому поводу следующее предположение: мы видим мир «как бы сквозь опыт восприятия древних биологических видов» и опознаем эти объекты «не столько в соответствии с тем, что непосредственно ощущаем, сколько в согласии с тем, о чем мы догадываемся» [9, с. 112].

Многие ученые оперируют в данной связи понятием ассоциативного поля, которое возникает в результате иного объема ассоциативных групп у разных индивидуумов, и причиной этого несоответствия может быть различная мотивированность знака. Полностью мотивированный знак опирается на одну обязательную ассоциацию, а полностью произвольных знак связывается со всеми другими знаками с помощью факультативных внешних ассоциаций. [2, с. 84]

Символика же цвета может базироваться не только на объективных ассоциациях, ее корни могут восходить к культурным, а нередко и к религиозным традициям [9, с. 111]. Вместе с тем, многие исследователи придерживаются мнения, что в общем и целом в разных культурных традициях символика цвета должна совпадать, так как в системе цветовых ассоциаций большую роль играет общечеловеческий фактор, который влияет на процесс цветовосприятия [9, с. 112].

Но в рамках гипотезы лингвистической относительности, где цвет является одним из самых важных аргументов ее доказательства, речь идет об обратном: наименование цвета в разных языках зависит от структуры самого языка и от уровня развития общества, так как человек воспринимает мир преимущественно через формы родного языка, который детерминирует человеческие структуры мышления и поведения: в одних языках есть семь основных (однословных) названий цветов радуги (например, русский, русский, белорусский), в других – шесть (английский, немецкий), где-то пять, в языке шона (Родезия) – четыре, в языке басса (Либерия) – два [7, с. 64].

Представители более современной антропологической лингвистики нашли данному факту следующее объяснение: развитие цивилизации – культуры, научного познания – в сущности представляет собой постоянное снятие синкретизма – скрытой многозначности слов, не осознаваемой современниками и свидетельствующей о неразличении многих понятий, т. е. языки тех народов, которые находятся на более ранней стадии развития характеризуются большей степенью синкретичности значения слов, которые употребляются [3, с. 2].

Итак, каждая цивилизация, социальная система характеризуется своим особым способом восприятия мира. Отсюда следует, что менталитет любого лингвокультурного общества обусловлен в значительной степени его картиной мира, в которой репрезентированы мировидение и миропонимание его членов [6, с. 49]. Под картиной мира понимается система образов, которая лежит в основе индивидуального и общественного сознания [6, с. 50].

В этой связи следует отметить, что концептуальные картины мира у разных людей с одной стороны одинаковы, ибо человеческое мышление едино, а с другой стороны, они могут быть и различными, например, у представителей разных эпох, разных социальных, возрастных групп, разных областей научного знания и т. д. Немаловажно при этом, что люди, говорящие на разных языках, могут иметь при определенных условиях близкие концептуальные картины мира, а люди, говорящие на одном языке – разные. Следовательно, в концептуальной картине мира взаимодействует общечеловеческое, национальное и личностное [6, с. 49-50]

С. В. Гринев выделяет в рамках современной общей семиотики семь аспектов изучения языковых единиц: семантику, денотатику, синтактику, морфетику, синтагматику, эволютику, прагматику [4]. Цвет, как было упомянуто выше, может рассматриваться и как особого рода знак в рамках межкультурной/межличностной невербальной коммуникации, правда, лишенный своего звукового выражения. В данной же статье цвет рассматривается как лингвистический знак в русле вышеупомянутых аспектов изучения языковых единиц общей семиотики.